

Alliansens budget och plan 2019 - 2021

Inledning

Allians för Västmanland består av Moderaterna, Liberalerna, Centerpartiet och Kristdemokraterna som tillsammans i Alliansens budget och plan för 2019 – 2021 enats om innehåll, lösningar och beskrivningar över Region Västmanlands utmaningar, problem och möjligheter under planperioden.

Vi är tydliga med vad vi anser behöver göras för att utveckla verksamheterna, förbättra resultateten och skapa de bästa förutsättningarna i arbetet med att bygga ett bättre Västmanland.

Vi har samlat många förslag - såväl stora som små – i syfte att vara tydliga med vad vi vill med regionens utveckling.

Det är ett politiskt styrdokument som alla våra verksamheter har att förhålla sig till. Där beskriver vi vad som behöver göras. Men vi beskriver också hur vissa saker ska utföras. Detta som ett stöd till de som har att svara för utförandet.

Vår avsikt är att med Alliansens budget och plan för 2019 – 2021 söka väljarnas stöd att bilda majoritet efter valet den 9 september 2018.

För respektive parti

Tomas Högström (M)

Helena Hagberg (L)

Birgitta Andersson (C)

Malin Gabrielsson (KD)

Målområde: "En drivande och stark utvecklingsaktör"

Regional utveckling

Region Västmanland har sedan 2017 ett tydligt uppdrag som utvecklingsaktör. Detta efter att ha övertagit det regionala utvecklingsansvaret från Länsstyrelsen. I uppgiften ingår bland annat att svara för fördelningen av de så kallade 1:1 medlen från staten och vara planupprättare vad avser regionala utvecklingsplaner.

Sedan tidigare finns Affärsplan Västmanland som prioriterar strategiska områden för länets utveckling. Det är energi, automation, järnväg, samt hälsa och välfärd. Från Alliansens sida efterlyser vi att Affärsplan Västmanland kompletteras med ytterligare affärsområde med koppling till de gröna näringarna och turism med deltagande av organisationerna Svenskt Näringsliv och Företagarna.

Vi har sedan tidigare drivit frågan om att en livsmedelsstrategi för länet ska arbetas fram. Vi kan nu konstatera att arbetet pågår.

Vi anser att en förutsättning för att nå nationella och internationella miljömål så måste Västmanland stödja och utveckla gröna idéer och grön omställning. Det innebär även att beslut som rör regional utveckling och tillväxt ska landsbygdssäkras.

Förslag till beslut:

- **att beslut som rör regional utveckling och tillväxt landsbygdssäkras.**

Näringsliv – företagsamhet

Regionen är med sina ca 8000 anställda en av länets största arbetsgivare och samtidigt stor beställare av varor och tjänster av stor betydelse för näringslivet i och omkring Västmanland. Hur Region Västmanland agerar har betydelse för att skapa goda förutsättningar för näringslivet i länet.

Tyvärr kan vi se en utveckling de senaste åren att istället för att öppna upp och skapa bra förutsättningar för andra verksamhetsformer än offentlig drift har utvecklingen gått i motsatt riktning. Sjukhuset i Fagersta som tidigare drevs av entreprenörer drivs nu i offentlig regi. Fysioterapeuter har tvingats in i vårdcentralerna vilket inneburit avveckling av vissa fysioterapiverksamheter.

69

70 Regionens nya roll innebär att arbeta för att främja näringslivets utveckling. Att det arbetet
71 är framgångsrikt har stor betydelse för regionens möjligheter att finansiera sin verksamhet
72 och skapa förutsättningar att klara framtida investeringar. Ett framgångsrikt näringsliv
73 innebär fler arbetstillfällen som lockar människor att flytta till Västmanland. Det innebär
74 ökade skatteintäkter för regionen. Det är kontraproduktivt att driva en utveckling som
75 innebär sämre förutsättningar för företagande inom till exempel vårdsektorn.

76

77 Länet har sedan tidigare en låg andel företagare. Inte minst kan vi konstatera att
78 kvinnors företagande är lågt. Alliansen anser att regionen måste ta sin nya roll på större
79 allvar.

80

81 Alliansen förslår därför att regionen genom att utöka möjligheterna till vårdval inom vissa
82 verksamhetsområden, exempelvis inom den öppna specialistvården, ger möjlighet för inte
83 minst för kvinnor i vården att starta företag.

84

85 Varje år upphandlar regionen varor och tjänster för miljarder kronor. Att upphandla
86 innovativt och med regional förankring stärker det regionala näringslivet med flera företag
87 och arbetstillfällen som följd.

88

89 Samtidigt finns en hel del förbättringsarbete vad gäller upphandling och verksamheternas
90 trohet mot ingångna avtal. Allt för ofta ses hur verksamheter kringgår avtal för att hitta egna
91 lösningar. En viktig del i upphandlingsenhetens arbete är därför att sprida kunskap och göra
92 anställda medvetna om fördelarna med att hålla sig till ingångna avtal. Av den anledningen
93 vill vi se en internutbildning om upphandling och affärsmässighet.

94

95 Turism är en näringsgren som växer i betydelse. Internationellt och nationellt såväl som
96 regionalt och lokalt. Besök- och upplevelseerbjudande av olika slag är det som lockar många
97 människor att besöka en region, en stad eller en speciell plats. Antalet besökare i
98 Västmanlands län ökar. Regionen har i den nya rollen ett större och mer direkt ansvar att
99 utveckla turismen som näring. Det ska ske i samarbete med näringslivet, det lokala samhället
100 och tillsammans med kommuner och institutioner. Ett annat exempel på åtgärder som har

betydelse för att utveckla Västmanland som besöksmål är att ge Kollektivtrafikmyndigheten i uppdrag att göra kollektivtrafiken mer tillgänglig för turister och sällan-åkare. Det kan handla om att översätta information på flera språk, att namnge hållplatser utifrån turistattraktioner eller erbjuda olika biljettyper.

Sedan tidigare finns ett upparbetat samarbete mellan omkringliggande regioner och landsting i olika former. Allians för Västmanland anser att större kraft från regionens sida måste läggas för att hitta fler synergieffekter i de befintliga samarbetsformerna samtidigt som antalet samarbetspartners behöver bli fler.

Förslag till beslut

- **att möjligheterna till vårdval utökas inom vissa verksamhetsområden.**
- **att regionen i större omfattning använder sig av ”innovativa upphandlingar”**
- **att anställda ges möjlighet till utbildning i upphandling och affärsmässighet**
- **att Kollektivtrafikmyndigheten ges i uppdrag att göra kollektivtrafiken mer tillgänglig för turister och sällan-åkare**

Kommunikationer/Infrastruktur

Tillsammans med andra regioner och landsting i och kring Mälardalen inom ramen för Mälabs verksamhet pågår ett omfattande utvecklingsarbete med att bygga upp ett storregionalt trafiksystem. Det tar sig uttryck i samordnade tidtabeller, uppförande av depåer, gemensam upphandling av nya tåg och ett gemensamt biljettsystem, Movingo. Inom ramen för Tåg i Bergslagen pågår motsvarande arbete med andra partners. Nyligen har Region Västmanland gått in i projektet Stockholm- Oslo 2.55.

Syftet med utvecklingsarbetet är att trygga ett väl fungerande trafiksystem i Mälardalen och i Västmanland. Alliansen prioriterar arbetet med att utveckla trafiken i Mälardalen. Vi ser en väl fungerande trafik som ett konkurrensmedel och en viktig förutsättning för Västmanlands möjligheter att locka människor att bosätta sig och företag att etablera sig i länet.

En väl fungerande kollektivtrafik bidrar till möjligheten att nå uppsatta klimatmål.

133 Allians för Västmanland anser att regionen måste vara än mer tydlig i diskussionerna med
134 Trafikverket om betydelsen av fyr-spår mellan Västerås och Stockholm. Långsiktigt vill vi lyfta
135 betydelsen av att ringen runt Mälaren sluts. Det betyder framtida investeringar i järnväg
136 mellan Västerås och Eskilstuna.

137

138 Betydande satsningar har gjorts för att förbättra kollektivtrafiken i länet och mellan
139 kommunerna. Nya biogasdrivna bussar och ökad turtäthet har varit några delar i
140 utvecklingsarbetet. Från Alliansens sida vill vi påskynda arbetet med att elektrifiera
141 kollektivtrafiken.

142

143 Länets kollektivtrafik får högt betyg av resenärerna. Det regionägda bussbolaget VL har
144 genom att Region Örebro Län köpt in sig i bolaget bytt namn till Svealandstrafiken AB. Det är
145 viktigt att kollektivtrafiken tar vara på den digitala utvecklingen. Alla kollektivtrafikens
146 fordon ska vara utrustade med Wi-Fi samtidigt vill vi på sikt se en utbyggnad av Wi-Fi som
147 omfattar även de större hållplatserna. Vi ifrågasätter felsatsningen på gratis sommarlovskort
148 som finansieras via statsbidrag och kräver en redovisning av kostnaderna.

149

150 Den ekonomiska ramen från staten för Västmanlands infrastrukturplan är 827 mkr för hela
151 planperioden 2018 - 2029. I förhållande till de åtgärder och behov som redovisats att
152 anslaget inte är tillräckligt. Vi kan även konstatera att Västmanlands län historiskt och i
153 jämförelse med omkringliggande län, över tid, har haft en låg anslagstilldelning. Regionen
154 måste i sina kontakter med regering och departement påtala detta.

155

156 Att det svenska europavägnätet är eftersatt är ett känt faktum. Det gäller inte minst de delar
157 som sträcker sig genom Västmanland. Trafikverket har meddelat att åtgärder i närtid
158 kommer att vidtas vad gäller E18 mellan Köping och Västjädra. Det är bra. Vi anser att
159 Europaväg 20 mellan Arboga- Eskilstuna ska uppgraderas till motorväg.

160

161 I planer konstateras att sjöfart är det trafikslag som bedöms öka mest med 2,3 %, följt av väg
162 på 1,8 % och järnväg på 1,6%. Det redovisas även att Västmanland har en hög
163 vägtrafiktillväxt på 1,5 %/år. Ökningstakten för fordonstrafik på Europavägar är 1,70 och

övriga vägar 0,95. Vi efterlyser konsekvensanalyser av vad det innebär för prioriteringarna av investeringarna i infrastruktur.

Vi anser att bansträckan Bergslagspendeln är eftersatt och i stort behov av upprustning vad gäller bärighet och signalsystem och att Region Västmanland mer målmedvetet måste driva på Trafikverket så att en upprustning av bansträckningen kommer till stånd. Efter många års arbete kan vi konstatera att den av oss sedan länge prioriterade investeringen av mötesspår vid Brattheden inom kort påbörjas.

Förslag till beslut:

- **att regionen trycker på Trafikverket för en snabbare upprustning av bansträckan Bergslagspendeln samt att E20 mellan Arboga och Eskilstuna uppgraderas till motorväg**
- **att regionen mer aktivt arbetar för att statens ökar sitt anslag till Region Västmanlands infrastrukturplan**

Europeiska Unionen

Utvecklingen i den Europeiska Unionen får allt större betydelse för länet. Många av de regler som styr Region Västmanlands arbete har sitt ursprung och stöd i EU:s lagstiftning. Länets invånare blir allt mer medvetna om vad andra länder har att erbjuda. Många väljer därför att flytta till ett annat medlemsland för en kortare eller längre tid. Det är både de som söker nya jobb, en bättre pensionärstillvaro eller för att studera. Samtidigt kan vi konstatera att många av Region Västmanland anställda har sitt ursprung i annat EU-land.

Regionen har samarbete med lärosäten i andra medlemsländer. Från alliansens sida ser vi gärna att samarbetet utvecklas till att omfatta fler.

Region Västmanland står inför en stor utmaning och det är att allt fler får kunskap av vad andra länder kan erbjuda inom vårdområdet. Det innebär att människor i allt större utsträckning kommer att efterfråga vård i annat EU-land. För att möta den utvecklingen och samtidigt ta vara på fördelarna med utvecklingen är det viktigt att vårdens resultat blir

bättre. Det som kan uppfattas som ett hot mot den egna verksamheten är samtidigt en
möjlighet för invånare från andra EU-länder att få sin vård i Sverige och i Västmanland.

Det är ingen överdrift att påstå att Region Västmanland EU-arbete behöver reformeras och
inte minst att syfte och strategi behöver tydliggöras. Det finns stora möjligheter för regionen
att söka och få EU-medel för att finansiera olika projekt, bland annat för
kompetensutveckling av anställda. Genom att aktivt strategiskt och strukturerat arbeta med
EU:s socialfond och andra program kan regionen i samarbete med länets kommuner få
tillgång till utvecklingsmedel i större omfattning.

Vi anser att en tjänst ska inrättas för att leda och utveckla arbetet med att söka EU-medel
och tidigare i utvecklingsprocessen av EU-lagstiftningen bevaka regionens intressen. Vi vill
samtidigt vara tydliga med att Region Västmanland som ensam aktör har små
påverkansmöjligheter på EU vad gäller regler och bestämmelser. Därför anser vi att ett
strukturerat samarbete med omkringliggande regioner och landsting inleds.

Förslag till beslut

- att ytterligare en tjänst inrättas med fokus på projektmedel inom EU
- att Region Västmanlands samt länets mål med EU-arbetet tydliggörs

Miljö

Region Västmanland arbetar målmedvetet med att minska miljöpåverkan med
miljöprogrammet för perioden 2018 - 2022 som utgångspunkt. För alliansens del hade
miljöprogrammet behövs utvecklats till ett hållbarhetsprogram för att mer offensivt ta an
miljö- och klimatfrågorna med ett större angreppssätt. Ett hållbarhetsprogram som också
såg till miljöpåverkan i hela länet och som även innefattar de bolag som Region Västmanland
äger.

Med verksamhet i hela länet och en av de största arbetsgivarna är Region Västmanland en
viktig aktör för att ställa om till ett mer hållbart och klimatsmart samhälle. Att landstinget
tog över det regionala utvecklingsansvaret och bildade region gör regionens arbete och
avväganden än mer betydelsefulla. Allians för Västmanland vill se att hållbarhet genomsyrar
hela verksamheten på ett tydligt sätt. Aspekter på hållbarhet, klimat, och miljö ska vägas in

227 när utvecklingsmedel betalas ut, när investeringar i nya och befintliga fastigheter görs, när
228 inköp planeras och upphandlingar skrivs. Här krävs mer tydlighet.

229

230 Alliansen vill att det tas fram en trähusstrategi för att öka byggandet i trä, ett förbud mot
231 inköp av artiklar som innehåller mikroplaster samt en grönare styrning av regionala medel.
232 Alliansen vill även genom försök ställa om så att även ambulansverksamheten kan köra på
233 100 % förnybara bränslen, genom att testa drivmedlet HVO100.

234

235 Antibiotika och många andra läkemedel kan ha och har en negativ påverkan på såväl vår
236 miljö som vår hälsa. Förskrivningen av antibiotika måste fortsatt minska. Destruktionen av
237 läkemedel behöver förbättras för att minska utsläpp i våra vattendrag.

238

239 **Förslag till beslut:**

- 240 - **att en trähusstrategi tas fram för att öka byggandet i trä.**
- 241 - **att miljökrav ställs i alla upphandlingar.**
- 242 - **att sänka ambulansens koldioxidutsläpp genom att testa HVO100.**

243

244 **Digitalisering**

245 Vi anser att det är av stor strategisk betydelse att digitalisering omfattar hela länet. Region
246 Västmanland måste ta ansvar och driva utvecklingen så att hela länet får en
247 bredbandsutbyggnad av god kvalitet.

248

249 Utvecklingen går i rasande takt. I allt större omfattning löser människor sina vardagsbestyr
250 via digitala kanaler. Det gör även företag, organisationer och myndigheter. Utvecklingen har
251 konsekvenser. Det är påtagligt i och med att bankkontor läggs ner. Försäkringskassan, posten
252 och arbetsförmedlingarnas kontor koncentreras. Samtidigt så blir deras tjänster via digitala
253 kanaler mer tillgängliga för det stora flertalet människor. Kontakterna vänner och släktingar
254 emellan sker idag inte till största del via personliga möten utan allt mer via sociala medier.
255 Utbildning och information sker i ökad utsträckning via digitala medier. Samtidigt som allt
256 fler skaffar sig utrustning för digitala sammanträden.

257

258 Även inom hälso- och sjukvård är den digitala utvecklingen påtaglig. Idag är patientjournalen
259 digital inom såväl sluten som öppen vård. Efterfrågan på e-hälsotjänster ökar och
260 invånarnas förväntningar, krav och efterfrågan blir allt större vad gäller digitala lösningar.
261 Inom vården handlar det om tjänster såsom att förnya recept, boka besökstid, få sjukintyg,
262 virtuella vårdbesök som exempelvis Doktor Kry och följa remissens väg genom vårdkedjan.

263

264 Idag har patienten tillgång till sin patientjournal. Så var det inte för bara 10 år sedan. Rätt
265 använd kan den digitala utvecklingen ge ett mer effektivt vårdutbud och en ökad
266 patientmedverkan.

267

268 Alliansen anser att digitala tjänster ska vara förstahandsalternativet vid utveckling av
269 kontakter med medborgare och företag. Det gäller vård, kollektivtrafik och kultur.

270

271 Det är samtidigt av stor betydelse att regioner och landsting tillsammans med kommunerna
272 arbetar fram gemensamma lösningar – digital samverkan – i syfte att resursoptimera och
273 kraftsamla för att nå bästa gemensamma resultat. Miljardbelopp har slösats bort på att
274 enskilda eller grupper av regioner/landsting och kommuner plöjt ner sina resurser i otaliga
275 digitala utvecklingsprojekt som inte har hållit måttet.

276

277 I Region Västmanland behöver ett arbete göras för att fasa ut gamla IT-lösningar med höga
278 driftkostnader och samtidigt ge plats för mer standardiserade lösningar.

279

280 Inom ramen för RÖK-arbetet och för att alla ska få möjlighet och tillgång till digitala
281 tjänster ska brukarföreningar, studieförbunden och biblioteken erbjuda tillgång och stöd för
282 de som så behöver.

283

284 Det är av stor betydelse att nyttoeffekterna av digitalisering hela tidens utvärderas och
285 kvalitetssäkras. Det kan bara ske genom att rätt mätverktyg tas fram och kompletteras med
286 mål för verksamheten. Vi anser att regionen har ett ansvar att leda utvecklingen.

287

288 Ett framgångsrikt digitaliseringsarbete förutsätter att personalen är delaktiga i den digitala
289 omställningen och ges möjlighet till utbildning. Särskilda medel satsas i budgeten för
290 digitalisering, utbildning och fortbildning.

291

292 **Förslag till beslut:**

- 293 - att Region Västmanland är pådrivande för en länsutredning och plan för hur
- 294 övergång till gemensamt journalsystem kan ske, inklusive vinster och kostnader
- 295 - att mätverktyg tas fram som möjliggör att mäta nyttoeffekterna av digitalisering
- 296 - att 0,5 miljoner kronor avsätts för RÖK-utvecklingsarbetet

297

298 **Forskning och innovation**

299 Region Västmanland är en betydande kunskapsorganisation i Västmanland. Inte nog med att
300 60 procent av våra medarbetare har högskoleexamina, våra verksamheter rymmer spets-
301 och kompetensområden som vi är drivande inom. Vi ska enligt lag bidra till den medicinska
302 utvecklingen via forsknings- och utbildningsinsatser.

303 Regionen lägger varje år, lågt uppskattat, 60 miljoner kronor på forskning och utveckling i
304 form av tjänster, projektmedel och medfinansiering.

305

306 Vi har tidigare föreslagit ett anslag om 2 miljoner kronor för särskilda insatser för
307 innovationsarbete. Dessa medel har tillförts ramarna enligt tidigare beslut.

308

309 Det är viktigt att ambitionsnivån för forskning och innovation upprätthålls och att innehållet
310 utvecklas. Inte minst är detta en viktig förutsättning för att Region Västmanland ska vara en
311 attraktiv arbetsgivare, men det är också viktigt för att utveckla såväl verksamheterna som
312 länet.

313

314 Genom ett nära samarbete med andra offentliga organ och det privata näringslivet ska
315 Region Västmanland i dess nya roll bidra till att främja företagande och utveckling. Alliansen
316 anser att innovationsupphandlingar av olika slag är ett verktyg som Region Västmanland ska
317 använda sig av för att stimulera utvecklingen.

318

Region Västmanlands innovationsverksamhet ger hjälp och stöd till personalen och näringsliv att utveckla idéer, testmiljöer och projekt. Särskilda medel avsätts i budgeten för detta ändamål. Då verksamheten nu varit igång under några år finns det anledning att utvärdera organisationen.

Allians för Västmanland efterlyser tydligare redovisningar av utfall och mervärde av gjorda investeringar och stöd i projekt eftersom Region Västmanland många gånger framstår som en "sleeping partner" som lägger in pengar men aldrig ber om att få reda på vad nyttan för Region Västmanland eller länet blev. Vi saknar också en bättre koppling mellan innovationsarbete och de problemområden som finns att lösa, inte minst inom sjukvården.

Förslag till beslut:

- **att redovisning av nyttoeffekter och mervärden ska vara regel inför att regionen ska delta som finansiär av projekt**

Kultur

Länets kulturliv har stor betydelse för hälsa, för sammanhållning och för länets tillväxt. Region Västmanland har ansvaret för att förutsättningarna för ett brett kulturutbud finns i hela länet. Regionen är huvudfinansiär vad gäller Teater Västmanland och en betydande finansiär vad gäller Musik i Västmanland i och med ansvaret med att ansöka och slussa statliga kulturmedel till musiken.

Vi anser att det finns goda förutsättningar att utveckla kulturverksamheten mot en mer självständig roll och en mer oberoende ställning till offentligt stöd. Det förutsätter att kulturen närmar sig och utvecklar kontaktytorna mot näringslivet. Viktigt är att nya finansieringsformer arbetas fram. Alliansen anser att ett system med crowdfunding ska arbetas fram. Det innebär en metod att finansiera projekt och idéer genom att söka donationer från många små finansiärer via crowdfunding-plattformar på nätet. På så sätt kan kulturproducenter söka ekonomiskt stöd för att genomföra sina idéer.

Unga i Västmanland mår allt sämre enligt regionens egna undersökningar. Vi anser att utvecklingen är mycket oroväckande. Undersökningar visar att ungas användande av digitala

medier och lösningar även har en negativ sida som måste motarbetas. Det är bland annat att unga är allt mer stillasittande, ensamma och sover dåligt. Av den anledningen föreslår vi att länets kulturinstitutioner ges uppdraget att via digitala medier erbjuda kulturevenemang av olika slag. Vi är positiva till att förbättra e-sportens utveckling och anser att lösningar tas fram som stimulerar e-sportens arrangörer att skapa hälsosamma mötesplatser i digital miljö för unga i Västmanland.

Region Västmanland ska aktivt arbeta för ett ökat samarbete inom kulturområdet med omkringliggande regioner inom kulturområdet. Ett exempel är förslaget att bilda en Mälardalens symfoniorkester.

Vi vill se en ökad regional samverkan mellan olika kulturinstitutioner.

Förslag till beslut:

- att ett system med crowdfunding tas fram
- att samarbetet med andra regioner och landsting fördjupas inom kulturområdet
- att hälsosamma digitala mötesplatser tillskapas

Utbildning

För att länet ska vara attraktivt för näringslivet krävs att här finns kompetens att anställa, samtidigt spelar utbildningsnivå och möjlighet till anställning även stor roll för den enskildes hälsa.

Tärna Folkhögskola och studieförbunden bedriver ett viktigt arbete med att stödja folkbildningen. Verksamheten vid folkhögskolan kan utvecklas ytterligare i samarbete med till exempel arbetsförmedlingen, migrationsverket och kommunerna vad gäller att ge människor en andra chans och komplettera eller fullfölja sina utbildningar.

Utbildning ger kunskap som är en förutsättning för ett framgångsrikt yrkesliv. Inte minst gäller det alla människor som kommit från andra länder och nu söker sin framtid i Sverige. SFX är ett projekt i två delar, SFA och SFY, vars syfte är att ge nyanlända med efterfrågad kompetens yrkesinriktad introduktion och utbildning för att kunna komma i arbete. SFA finns

redan i Västmanland. I Köping har det funnits i flera år. Det är viktigt för Region Västmanland att verka för att fler av länets nya invånare kommer i jobb och blir mindre bidragsberoende. Det är därför intressant för regionen att utveckla SFY-spår inom t ex omvårdnad som riktar sig till nyanlända som har kunskaper, men som behöver mer utbildning för att kunna arbeta med omvårdnad i Sverige.

Mälardalens högskola är en viktig aktör i arbetet med att lyfta resultaten i Västmanland och stärka länets attraktionskraft. Högskolan har en väl utbyggd teknisk inriktning som väl svarar upp mot näringslivets krav på spetskompetens. Samtidigt är MDH en av landet största utbildare av sjuksköterskor. Det är en verksamhet som är viktig för regionen inte minst vad gäller förutsättningar att rekrytera kompetent personal till vården. Trots det så finns anledning att lyfta ett varnande finger vad gäller om sjuksköterskeutbildningen svarar upp mot de krav som ett yrkesliv i vården idag innebär. Regionen har sedan något år tvingats inrätta ett basår och introduktionsutbildning för nyutexaminerade sjuksköterskor. Nu kommer även signaler att högskolan kommer att dra ner på den verksamhetsförlagda praktikperioden. Det är inte i våra verksamheters intresse.

Vi anser att regionen på ledningsnivå ska inleda diskussioner med högskolor, universitet och yrkeshögskolor i avsikt att utbildningarna bättre ska svara mot vårdens och arbetsmarknadens behov.

Förslag till beslut:

- att samtal inleds med Mälardalens Högskola om sjuksköterskeutbildningens utformning och innehåll
- att regionen utvecklar ett SFY-spår som vänder sig till nyanlända

Målområde "En god och jämlik vård och hälsa"

Folkhälsa

Folkhälsoarbete syftar till att genom generella insatser främja hälsa och förebygga fysisk-, psykisk- och social ohälsa. Regionens arbete med folkhälsa sker både på en övergripande nivå och genom olika verksamheter som följer hälsoutvecklingen, forskar, utvecklar nya

414 arbetssätt och samverkar med andra organisationer för att positivt påverka livssituationen
415 för länets invånare.

416

417 Det finns en lång tradition av generella och allmänna hälsoundersökningar i Sverige vilket
418 ökar jämlikheten i hälsa - exempelvis vaccinationsprogram, skolhälsovård, aortascreening,
419 cellprov och mammografi. Det finns en utmaning i hur satsningarna ska riktas - antingen mot
420 specifika grupper eller generellt. Här är evidens och hälsoekonomiska beräkningar viktiga att
421 ta med i underlag för beslut liksom de specifika utmaningar som finns när det gäller just
422 Västmanland.

423

424 Människan har såväl kroppsliga som själsliga och existentiella behov. Denna helhetssyn på
425 mänskliga behov är en viktig del av Allians för Västmanlands folkhälsopolitik. Vi anser att ett
426 bra bemötande, anhörigas delaktighet och kultur spelar stor roll för patienters tillfrisknande,
427 hälsa och välbefinnande.

428 Civilsamhället och studieförbunden är naturliga samverkanspartner och en resurs som kan
429 nyttjas på ett mycket bättre sätt, inte minst när det gäller att ge barn och unga bättre
430 förutsättningar till såväl fysisk som psykisk hälsa. Idrottsrörelsen erbjuder redan idag
431 möjlighet till en aktiv fritid för barn och unga, men mer arbete och resurser krävs för att
432 vända trenden med övervikt, sömnproblem och stillasittande.

433

434 **Ojämlig hälsa inom länet och mellan kvinnor och män**

435 Hälsoutvecklingen i Sverige är generellt sett god, men det finns stora sociala och regionala
436 skillnader. Det finns även skillnader mellan länets kommuner i hur man upplever sin hälsa.
437 Trygghet och tillgång till arbete är tillsammans med levnadsvanor i form av kost och motion
438 faktorer som tydligt påverkar hälsan. Samtidigt som det finns tydliga skillnader har
439 hälsoläget totalt varit oförändrat för länet.

440 Något som inte är oförändrat är andelen vuxna som har problem med övervikt och fetma.

441 Mer än hälften av västmanlänningarna är numer överviktiga och var femte har ett BMI över
442 30, som är gränsen för fetma. Åtgärder måste prioriteras för att förebygga ohälsa både när
443 det kommer till övervikt som till levnadsvanor.

444 Medellivslängden fortsätter att öka och det är framför allt generationen som är född på
445 1940-talet som har haft den bästa hälsoutvecklingen. Den viktigaste orsaken till att

medellivslängden ökat är att dödligheten minskat i hjärt- och kärlsjukdomar, som varit den vanligaste dödsorsaken efter cancer. Minskningen har varit snabbare bland män och könsskillnaderna i dödlighet har minskat. Västmanland har en lägre utbildningsnivå än riket i övrigt. Personer med låg utbildning har i de flesta avseenden sämst hälsa och skillnaderna i dödlighet mellan grupper med olika utbildningsbakgrund har ökat. Regionen måste utarbeta en långsiktig handlingsplan för att bättre kunna hantera den demografiska utvecklingen och framtidens vårdbehov. Statens folkhälsoinstitut har tagit fram fyra framgångsfaktorer som främjar äldres folkhälsa. Dessa är: social gemenskap och stöd, meningsfullhet, fysisk aktivitet samt goda matvanor. Region Västmanland ska sträva efter att arbeta aktivt med dessa fyra hörnstenar i samverkan med länets kommuner.

Hälsan i länet är ojämlik. Män har en bättre hälsa och såväl psykiska som fysiska besvär är vanligare hos kvinnor. Kvinnor gör även mer av arbetet hemma i hushållen och har därtill oftare anställningar inom det offentliga. Eftersom arbetslivet och arbetssituationen har en stor inverkan på människors hälsa kan främjandet av kvinnors företagande även ses som en viktig hälsoaspekt. Ett företagsklimat som aktivt främjar etableringar av företag inom vård- och omsorgssektorn kan därmed inte bara jämna ut ekonomiska skillnader mellan könen, utan även hälsan.

Att det förebyggande arbetet likväl som det akuta arbetet runt våld i nära relationer fortsätter prioriteras är en självklarhet i en region som ska vara bland de främsta.

Själv mordstalen är fortfarande höga i länet. En förbättring har skett vilket framgår av statistiken. Arbetet med självmordspreventionen behöver fortsätta med tydligt avsatta resurser för att arbetet även fortsättningsvis ska ge resultat. Arbetet behöver bedrivas och spridas över alla verksamheter så att personer i riskzonen upptäcks och kan hjälpas i tid.

Förebygg ungas ohälsa tidigt

Ungdomsmottagningarna i länets alla kommuner är en viktig resurs för att ge ungdomar stöd på rätt nivå. Det är angeläget att tillgängligheten till länets ungdomsmottagningar ökar och att den samverkan mellan kommunerna och regionen som är beslutad genomförs i samtliga kommuner.

Barn- och ungdomspsykiatri har haft en kraftig ökning av patienter under flera års tid. Tillgängligheten har även blivit därefter och verksamheten har inte hunnit ställa om, trots organisationsförändringar för att möta det behov som finns. Centralisering av viss verksamhet till Västerås, och förändringar inom specialistpsykiatri har inte gett effekt. Istället ökar nu köerna något som också ökar behovet av vård eftersom tidiga insatser uteblir i allt större grad. Situationen som råder är både ohållbar och oacceptabel utifrån ett patientperspektiv. Den akuta situationen måste lösas samtidigt som det förebyggande arbetet tillsammans med kommunerna behöver stärkas. En bättre helhet mellan BUP, barnklinik, primärvård, socialtjänst och elevhälsan måste till för att vända trenden om en ökad psykisk ohälsa.

En del av problematiken inom BUP är att patienten inte alltid kommer till rätt vårdnivå. I många fall kan enklare samtalsstöd vara lösningen för unga med psykisk ohälsa. Att få ett enklare stöd på en lägre vårdnivå likt elevhälsan eller vårdcentralen underlättar både för patienten och för verksamheten. Att rätt patient kommer till rätt vårdnivå är en viktig nyckel för en vård utan köer.

Trygga barn är kanske den största framtida investeringen samhället kan göra kopplat till psykisk hälsa, välmående men också sysselsättning i form av arbete och utbildning. Den tryggheten börjar såklart i hemmet och för vårdens del inom mödravården och barnhälsovården (BVC). Nationellt och från andra regioner finns exempel på hur vården och socialtjänsten arbetar förebyggande och trygghetsskapande i utsatta områden. Hembesök där BVC och familjerådgivare från kommunen har blivit en etablerad metod i Rinkeby. En annan förebyggande och förberedande verksamhet är pre graviditetssamtal. Metoder likt dessa bör även testas i utvalda områden i Västmanland, för att stärka föräldraskapet samt för att lokalisera föräldrar och barn i otrygga miljöer.

Mindre krångel och regelverk för en jämlik primärvård

Primärvårdens uppdrag blir allt bredare och mer standardiserat. Det är både bra och nödvändigt att primärvården byggs ut. Kan vårdcentralerna öka sin kapacitet löses även andra delar i vårdkedjan. Men utveckling av primärvården är i Alliansens mening inte detsamma som utvidgning av uppdrag och regelverk. Alliansen vill göra primärvårdens regelbok enklare och mindre betungande än vad den är idag. Att fler verksamheter eller

kompetenser ska in under vårdcentralens tak tror inte vi löser problemen. Vi vill istället göra det enklare att öppna mindre vårdcentraler där avtal eller LOV (lagen om valfrihet) finns som komplement. På mindre enheter kan även andra professioner som distriktssköterskorna få ökade och tydligare arbetsuppgifter.

Fysioterapi är ett tydligt exempel där helhetssyn på patienten även kan uppnås genom avtal, utan att fysioterapeuten är i samma lokal som vårdcentralen. Därför vill vi införa LOV för fysioterapeuter inom primärvården. Vi vill ge fysioterapeuterna möjlighet att själva driva sin verksamhet i nära samarbete med primärvården. Andra områden kan exempelvis vara mödravård, barnhälsovård, psykolog och kurator.

Geriatrisk kompetens om den äldre människans sjukdomar, är en bristspecialitet såväl i Region Västmanland som i övriga landet. På sjukhusen i Västmanland finns geriatriker som tar hand om de mest sjuka äldre när de behöver sjukhusvård. När äldre är färdigbehandlade vid något av våra fyra sjukhus, har de ofta kvar behov av kontinuerlig vård. Den ges av kommunens hemsjukvård och genom besök av primärvården. Antalet äldre som behöver geriatrisk kompetens blir allt fler och det vore önskvärt om det fanns sådan kompetens på vårdcentralerna i högre utsträckning än vad som idag är fallet. När behovet av geriatriker på vårdcentralerna inte går att fylla, kan ett äldrehälsovårdsprogram vara en del av lösningen. Ett sådant program fungerar som de program som funnits länge inom barn- och mödravården. Det är ett standardiserat program för god hälsa hos äldre. Ett systematiskt förebyggande arbete gynnar både den enskilda individen i form av ökad livskvalitet och hälsa och kan även ge samhällsvinster.

Patienter ska vara med och utveckla vården

Svensk vård är fantastisk när det gäller att bota, så även den västmanländska, men när det gäller rehabilitering, rehabilitering och den palliativa vården finns det fortsatt stora utmaningar. Idag finns ingen sammanhållen rehabiliteringskedja för personer med kroniska sjukdomar. Det är lätt att patienter som inte längre befinner sig i akut behov av behandling prioriteras ned när resurserna är knappa. Det är att tänka alltför kortsiktigt, de ekonomiska vinsterna med en god rehabilitering och habilitering finns på lite längre sikt för regionen. Vi tror att det finns en stor potential i att förbättra vården för dessa personer. Dels genom att

involvera patienterna mer via e-hälsotjänster, dels genom hjälp till självhjälp och att bättre ta tillvara de resurser och kunskaper civilsamhället erbjuder olika patientgrupper. Men det handlar också om att prioritera mer resurser till den här gruppen patienter, till exempel när det gäller eftervård för stroke och cancer.

För att utveckla och förändra vården mot en mer jämlik vård är det viktigt att patienterna görs mer delaktiga. Både patienterna och sjukvården har mycket att vinna på att patienters och närståendes engagemang och kunskap bättre tas tillvara. Etablerade tanke- och arbetssätt förändras och leder till en kulturförändring när patienter och närstående blir medskapare i hälso- och sjukvården.

Förslag till beslut:

- att införa valfrihet för fysioterapeuter inom primärvården
- att låta studieförbunden och idrottsrörelsen bidra i arbetet för en bättre fysisk och psykisk hälsa hos barn och unga
- att BVC inför Rinkebymodellen för fler trygga uppväxtmiljöer
- att aktivt verka för att erbjuda ett företagsklimat som främjar etablering av vård- och omsorgsföretag.
- att säkerställa jämlik tillgång för ungas psykiatriska vård i länet
- att inrätta ett äldrehälsovårdsprogram inom primärvården
- att 1,5 miljoner kronor anslås i budgeten för att säkerställa fortsatt arbete med suicidpreventionen

Målområde "Stolta och engagerade medarbetare och uppdragstagare"

Minska beroendet av hyrpersonal

Region Västmanland står inför stora och många utmaningar när det gäller den framtida kompetensförsörjningen. Ny statistik i SKL:s ekonomirapport från maj 2018 vittnar om att behovet av välfärdstjänster förväntas öka i snabbare takt än vad skatteunderlaget gör. Ett ytterligare problem är att det är svårt att hitta den arbetskraft som behövs för att klara våra gemensamma, framtida välfärdsbehov i Västmanland.

573

574 Det har pågått ett omfattande arbete med att utveckla formerna för regionens
575 kompetensförsörjning, där alla förvaltningar finns representerade. Arbetet har lett fram till
576 en kompetensförsörjningsstrategi med tillhörande kompetensförsörjningsplan för hela
577 Region Västmanland. Det är ett arbete med goda intentioner, som tar upp regionens nuläge
578 när det gäller kompetensförsörjning, utmaningar och förslag till lösningar, men som riskerar
579 att bli ett styrdokument utan relevans och acceptans av de som det berör, nämligen
580 regionens personal.

581

582 Region Västmanlands största utmaning idag och i framtiden är och kommer att vara en
583 attraktiv arbetsgivare, både när det gäller att rekrytera och behålla personal. För att bli det
584 krävs att personalen får bättre arbetsvillkor än vad de har idag. Det handlar naturligtvis om
585 en rättvis lönesättning och möjligheten till att göra lönekarriär, men också om att kunna
586 påverka sina arbetstider och sin arbetsmiljö, att få möjlighet att få ta ansvar och påverka sin
587 arbetssituation. Det kan låta som självklarheter, men så är det inte idag inom Region
588 Västmanland.

589

590 **Kompetensförsörjning**

591 Sveriges yngre läkares förening (SYLF) – har gjort en kartläggning över antalet AT-platser runt
592 om i landet mellan 2015 och 2017. Syftet med rapporten var att sätta ljus på frågan om
593 dimensioneringen av AT-platser där SYLF:s tidigare rapporter visat att väntetiderna för AT
594 har ökat nationellt. Sammantaget visar resultatet att antalet AT-platser ökar men inte i
595 samma takt som behovet av AT-platser. Trots att landstingen/regionerna har ett gemensamt
596 ansvar för att tillgodose behovet av AT, tar landstingen/regionerna olika ansvar. Studien
597 konstaterar bland annat att avsaknaden av nationell samordning är en av grundorsakerna till
598 att dimensioneringen av AT-platser i landstingen/regionerna inte motsvarar behovet.
599 I Västmanland fanns lika många AT-platser 2017 som 2015 och medelväntetiden för en
600 läkarstudent att få en plats var drygt 10 månader, vilket gör att Västmanland placerar sig på
601 topplistan av landsting och regioner med längst väntetid för AT-placering. I syfte att påbörja
602 ett arbete med att lösa AT-problematiken anslås i budgeten tre miljoner kronor.

603

604 När det gäller ST-läkare är tendensen fortfarande att de i hög grad efter avslutad utbildning
605 lämnar Västmanland för att börja arbeta i ett annat landsting. Västmanland är ett uppskattat
606 landsting för att göra sin utbildning i, men när man sedan vill etablera sig på
607 arbetsmarknaden söker många sig vidare, framför allt till Stockholms läns landsting.
608 När ST-läkarna gör sin del av utbildningen i allmänmedicin på vårdcentral i länet, måste den
609 delen av utbildningen förläggas på en väl fungerande vårdcentral, som kan erbjuda bra
610 handledare och som inte ser ST-läkarens närvaro som en möjlighet till att fylla önskade
611 läkarvakanser.

612

613 **Återinför nattlägget och inför möjlighet till helgtjänstgöring**

614 Allians för Västmanland vill att det så kallade nattlägget återinförs. Vi anser att det är en
615 nödvändighet för att de sjuksköterskor som vill jobba ständigt ska vilja stanna kvar hos
616 Region Västmanland. Vidare vill vi erbjuda de som så önskar möjligheten att till exempel
617 enbart jobba under helger ska kunna göra det. Vi anslår 8 miljoner kronor i budgeten för
618 ändamålen.

619

620 **Karriärmöjligheter inom vården**

621 Allians för Västmanland vill att karriärstegar ska inrättas för viktiga yrkesgrupper som t ex
622 sjuksköterskor, undersköterskor, psykologer och paramedicinskt utbildad personal.
623 Personer som har arbetat många år hos Region Västmanland, behöver också premieras på
624 något sätt för sin lojalitet och uppmuntras till att fortsätta arbeta hos regionen eftersom den
625 personalgruppen utgör själva "ryggraden" i all verksamhet. Den som väljer att utbilda sig
626 eller tar ett utökat ansvar, ska det synas för i lönekuvertet.

627

628 **Sjukfrånvaro**

629 De senaste årens oroande trend med stigande sjukfrånvaro minskade något under 2017,
630 men har återigen ökat. Men trots detta faktum, är siffrorna avseende sjukfrånvaron höga
631 inom förvaltningen för Västmanlands sjukhus. En djupare analys om sjukfrånvaron behöver
632 göras, om till exempel vad som kan härledas till arbetsmiljörelaterade faktorer.

633

634 **Rätt kompetens på rätt plats**

635 Stor del av läkarnas arbetstid går åt till nödvändig administration, men mycket tid läggs
636 tyvärr även på onödigt pappersarbete. Genom att använda smarta digitala lösningar skulle
637 läkaren istället kunna lägga mer tid på patienterna. Automatiserad och integrerad
638 rapportering har hittills inte prioriterats inom Region Västmanland.
639 Att det är brist på sjuksköterskor har väl inte undgått någon och just därför är det extra
640 viktigt att använda deras kompetens på bästa sätt. De ska arbeta med de uppgifter som ingår
641 i deras legitimation, omvårdnaden av patienterna bör främst tillgodoses av
642 undersköterskorna. Det är viktigt att respektive yrkesgrupps kompetens används på bästa
643 och mest effektiva sätt. Kompetensen hos medicinska sekreterare kan användas på ett mer
644 effektivt sätt än vad det görs idag.

645

646 **Nöjd uppdragtagarindexet fortsatt lågt**

647 Det uppsatta målvärdet för målet "regionen ska vara en professionell arbetsgivare" har inte
648 nåtts under 2017. Målet riktar sig mot de vårdcentraler som finns kopplade till regionen
649 genom avtal med Vårdvalet. 21 av 28 vårdcentraler besvarade en enkät, som gav utfallet för
650 uppdragsgivarindex till låga 60%. De privata vårdcentralerna är mer missnöjda än de
651 offentligt drivna, vilket kan ha sin förklaring i viss frustration i samband med införande av
652 Cosmic i primärvården. Men sannolikt finns en ännu större frustration kopplat till de
653 orättvisa ekonomiska förutsättningarna när det gäller ersättningssystemet mellan de privata
654 och de offentligt drivna vårdcentralerna.

655

656 **Vårdnära service**

657 Ett ytterligare sätt att säkerställa att vårdpersonalen har hand om den patientnära vården
658 och inte lägger tid på sådan som annan yrkesgrupp kan utföra, är att använda "vårdnära
659 service" (VNS). VNS har funnits inom vissa delar av den sjukvårdande verksamheten under
660 några år och de enheter som använder den är också nöjda med den. Det har dock inte
661 funnits något övergripande beslut om att alla kliniker ska använda sig av VNS. Under hösten
662 2018 planeras för ett nytt omtag av den hela vårdnära servicen, vilket alliansen har
663 efterfrågat. Den kommer då att omorganiseras under begreppet "samlad service".
664 Förhoppningsvis kan det leda till att det blir mer enhetlighet i användandet av vårdnära
665 service i alla delar av vården och till positiva ekonomiska konsekvenser för regionen.

666

667 **Förslag till beslut:**

- 668 - att Region Västmanland inrättar karriärstegar för strategiska yrkesgrupper
- 669 (exempelvis sjuksköterskor, undersköterskor, psykologer mm)
- 670 - att nattlägg återinförs som ersättningsform samt införa en anställningsform för
- 671 endast helgarbete och för detta ändamål avsätts 8 miljoner kronor i budgeten.
- 672 - att 3 miljoner kronor reserveras i budgeten för att säkerställa satsning på AT-
- 673 tjänster

674

675 **Målområde "En effektiv verksamhet av god kvalitet"**

676 **Regionalt ledarskap – att dra åt samma håll**

677 I och med övertagandet av utvecklingsansvaret för länet har Region Västmanland ansvar för

678 att de olika aktörerna i länet drar åt samma håll, så att gemensamma mål uppnås.

679

680 Två områden vill vi särskilt lyfta fram där rejäla steg framåt behöver tas tillsammans med

681 länets kommuner. Det handlar om barn och ungas psykiska ohälsa, där trenden behöver

682 brytas. Det behövs också en omställning till mer digitala lösningar, en möjlighet men som

683 samtidigt innebär stora investeringar.

684

685 Nya lösningar och förändrade arbetssätt är nödvändiga åtgärder för att klara det framtida

686 vårdbehovet och vår gemensamma välfärd. Digitaliseringen av vården pekas ut som en av de

687 allra viktigaste faktorerna för att klara dessa utmaningar. Inom Region Västmanland har inte

688 digitaliseringen kommit så långt ännu, men med hjälp av nyligen antagen

689 digitaliseringsstrategi ska förhoppningsvis utvecklingen snabbas på. Allt eftersom

690 utvecklingen går framåt, måste regionen komma ihåg att resurser behövs för att utbilda

691 personalen i att använda de nya digitala verktygen.

692

693 Att Region Västmanland utreder och kartlägger kostnader och konsekvenser för att öppna

694 sjukvårdens journalsystem för samtliga kommuner i länet skulle ha betydelse för båda dessa

695 områden, då elevhälsan och sjukvården idag inte kan kommunicera inom samma

696 journalsystem utan tvingas använda fax och pappersbrev.

Arbete pågår med framtagande av den regionala utvecklingsstrategin. Alliansen anser att det i första hand är en politisk process. Inom strategin bör området om en bättre matchning mellan utbildningar och arbetsmarknadens behov uppmärksammas. För vårdens del handlar det till exempel om bristen på specialistsjuksköterskor, barnmorskor, allmänspecialister och tandhygienister.

Omställning för att klara hållbarhet och framtidens vård

Region Västmanlands fastighetsbestånd är i skriande behov av förnygring. Samtidigt påverkar ny teknik och nya läkemedel vårdens processer och därmed lokalbehovet i allt större utsträckning.

Region Västmanland har med anledning av byggnation av de nya sjukhusbyggnaderna i Sala, Västerås och Köping goda möjligheter att förändra processer och ta det digitala kliv som är nödvändigt för att klara framtidens bemanning och tillgång till sjukvård.

Inför byggnation av akutsjukhuset i Västerås bör lokalbehovet noga prövas mot att istället utnyttja digital teknik och vårdbesök på annan plats än på sjukhuset. Även mål och skrivningar i gällande energihandlingsplan behöver prövas och utvärderas innan investeringar i nya akutsjukhuset påbörjas. Därtill finns behov av en lokalförsörjningsplan för hela Region Västmanland för en komplett bild av investeringsbehovet. Prioriteringar kommer bli nödvändiga.

Antalet förlossningar och komplicerade graviditeter ökar och kommer fortsätta öka, utifrån att den medicinska utvecklingen och för att befolkningen ökar. Det finns en nära koppling mellan neonatalvård och förlossningsvård. Förlossningsvårdens lokalutrymme behöver åtgärdas snarast.

En handlingsplan för digitalisering har antagits av Regionstyrelsen. Alliansen anser att arbetet ska kompletteras med mätetal som visar hur nya arbetsprocesser och IT-system påverkar ekonomi samt behovet av bemanning.

729 Alldeles för ofta leder nya IT-lösningar till att vårdens personal snarare får ett merarbete och
730 mer komplicerade arbetsmoment än en förenkling. Hur uppdatering av IT-system och
731 införande av nya lösningar ska gå till behöver struktureras bättre för att redan hårt belastad
732 personal inte ska få en ännu svårare situation.

733

734 Cosmic är journalsystemet som används inom Region Västmanlands verksamheter och även
735 inom primärvården. Nästa steg i utvecklingen av en sammanhållen journalföring är att
736 introducera Cosmic hos kommunerna. Det finns idag ett pilotprojekt mellan Region
737 Västmanland och Västerås stad, där hemsjukvården använder sig av Cosmic Nova, som är en
738 läsplattebaserad version av Cosmic. Samma digitala lösning ska börja användas inom
739 ambulansverksamheten. En sammanhållen journalföring är viktigt av många skäl, inte minst
740 ur ett patientsäkerhetsperspektiv och därför vill Allians för Västmanland undersöka
741 möjligheten att erbjuda samtliga kommuner samt elevhälsovården på alla skolor i länet
742 möjligheten att använda Cosmic

743

744

745 Det är inte bara digitaliseringen som ger nya perspektiv och förutsättningar för framtidens
746 vård. Forskning, nya mediciner och behandlingsmetoder skapar också förutsättningar för
747 vården att behandla fler diagnoser. Men det kräver också hälsoekonomiska avväganden och
748 underlag för att ge vägledning till beslut.

749

750 **Förslag till beslut:**

- 751 - **att förnya och arbetsmiljösäkra processen för införande av ny digital teknik.**
- 752 - **att Region Västmanland utreder och kartlägger kostnader och konsekvenser för**
753 **införande av Cosmic för samtliga kommuner i länet.**
- 754 - **att Region Västmanland ska vara innovativa och öppna för nya digitala**
755 **vårdtjänster, identifiera behov där andra har lösningar.**
- 756 - **att analysera resultat av nuvarande energihandlingsplan**

757

758 **En vård att lita på (kvalitet och tillgänglighet)**

759 Alliansen prioriterar satsningar som leder till bättre vårdkvalitet och högre tillgänglighet för
760 patienter och invånare. Alla västmanlänningar har på samma sätt som invånare i andra län
761 rätt till rätt vård i tid.

762

763 Sedan den nationella kömiljarden försvann ser vi en mycket oroande utveckling med allt
764 längre vårdköer och sämre tillgänglighet inom flera verksamheter. Vårdköer och väntan gör
765 ingen patient gott och tiderna för vårdgaranti används mer som förväntad väntetid än det
766 tak som det är tänkt. Över 10 000 västmanlänningar väntar på besked av olika slag från
767 vården. Det är allt från provsvar till när besök och åtgärd kan vara aktuella. I många fall är
768 det fråga om allvarliga åkommor. Alliansen har tidigare föreslagit att regionen ska införa
769 egna och skärpta regler för vårdgarantin, 0,7,40,60 istället för det nationella regelverket om
770 0,7,90,90. Som situationen nu ser ut anser vi det vara en stor framgång om regionen i närtid
771 orkar nå upp till de nationella målnivåerna vad gäller vårdgarantin. I syfte att vända
772 utvecklingen och öka förutsättningarna för vården att nå målen anslår vi 15 miljoner kronor
773 som särskild satsning för att kapa vårdköerna. Medlen ställs till vårdens förfogande i syfte att
774 köpa vård från andra eller operera extra på helger och kvällar.

775

776 Det finns också tendenser till att det blir allt svårare att hitta plats för behandling för
777 patienter med åkommor som inte är livshotande. Det gäller t ex prostataförstoring och
778 framfall.

779

780 Västmanlands sjukhus är i akuta behov av fler vårdplatser. Av den anledningen har alliansen
781 under flera år föreslagit att så kallade utskrivningsplatser inrättas, för patienter som har ett
782 lägre behov av specialistvård. Vi är därför positiva till den utveckling som nu sker med
783 inrättande av observations- respektive dagvårdsplatser vilka kommer underlätta vårdens
784 flöden i Västerås.

785

786 Vårdköerna har nu tillåtits växa så långa att det krävs ett samlat grepp och radikala åtgärder
787 för att komma tillrätta med problematiken och kapa vårdens köer.

788

789 Alliansen anslår därför särskilda medel för att inrätta en central stödfunktion för såväl
790 patienter som verksamheter i form av ett vårdgarantikontor. Vårdgarantikontoret tar efter

791 en specifik tid över det ansvar som i dag ligger på respektive specialistklinik att hitta
792 alternativ och erbjudande till patienten. Det blir en avlastning för personalen och förenklar
793 för patienten.

794

795 Alliansen vill också att nya rutiner inrättas för att sortera bättre i väntelistan. De som kan
796 tänka sig att åka till annat län för vård ska identifieras tidigt. Liksom de tider som inte är
797 lämpliga för patienten, för att undvika att tiden kommer att avbokas.

798

799 Det finns två problemområden som vi ser som allvarliga. Det handlar om att många upplever
800 att de inte kommer i kontakt med sin vårdcentral och istället får vända sig till akuten eller
801 primärvårdsjouren och det handlar om bemanningskrisen på operationskliniken som orsakar
802 att operationer inte kan genomföras. Beslut finns i regionstyrelsen (171129) om att åtgärder
803 ska inledas senast december 2018 för att förbättra operationskapaciteten. Därtill görs en
804 riktad lönesatsning under 2018.

805

806 Utifrån allvaret i situationen på operation anser vi att en analys av vidtagna åtgärder samt
807 planen för att lösa bemanningskrisen och förbättra operationskapaciteten ska presenteras i
808 ett särskilt ärende för regionstyrelsen senast januari 2019.

809

810 Väntan och ovissheten om vad som händer kräver mycket av patienten. Kontakten med
811 vården är snårig och otillgänglig. Alliansen vill därför stärka stödet för patienter med stora
812 behov och deras anhöriga genom så kallade patientlotsar. Patientlotsen kan vara den fasta
813 vårdkontakten som ger trygghet i vårdkedjan. Särskilda medel anslås i budget för
814 patientlotsar.

815

816 Psykiatri i Västmanland brottas med en rad problem. Under många år har psykiatri fått
817 tillskott i form av statsbidrag och extra bidrag från regionstyrelsen. Trots det kvarstår
818 problem med växande köer och bristande tillgänglighet. Att lösa bemanning och minska
819 andelen hyrpersonal i psykiatri är avgörande för att ge befolkningen vård i tid till god
820 kvalitet. Detta gäller såväl vuxen- som barn- och ungdomspsykiatri.

821

822 Utifrån den forskning som bedrivs i Västmanland finns det goda förutsättningar att etablera
823 ett Barn- och ungdomspsykiatriskt centrum med inriktning på slutenvård i Region
824 Västmanland. Ett stärkt fokus och satsning på ett BUP-centrum skulle även skapa en ny
825 trygghet och stabilitet inom BUP, som den senaste tiden berörts av flera
826 organisationsförändringar som gett konsekvenser som gått ut över verksamheten på ett
827 negativt sätt.

828

829 Vi föreslår även att den rättspsykiatriska kliniken utvecklas till ett rättspsykiatriskt centrum.
830 Det bör ske i nära samarbete med Centrum för klinisk forskning.

831

832 Patientsäkerhetsarbetet har på grund av personalbrist och avsaknad av prioritet fått stryka
833 på foten, främst då det gäller äldre människors behov. Fortsatt stor andel trycksår,
834 munhälsobedömningar minskar och antalet läkemedelsgenomgångar minskar enligt senaste
835 patientsäkerhetsberättelsen. Vi avsätter därför särskilda medel riktade till ett stärkt
836 patientsäkerhetsarbete utifrån antagen plan i fullmäktige.

837

838 **Förslag till beslut:**

- 839 - **att avsätta 15 miljoner kronor för att kapa vårdköerna**
- 840 - **att inrätta ett vårdgarantikontor och patientlotsar och i budget reservera 5 miljoner**
841 **kronor för ändamålet**
- 842 - **att utreda och därefter anslå medel för ökad tillgänglighet på länets vårdcentraler.**
- 843 - **att en plan för förbättrad operationskapacitet presenteras senast januari 2019**
- 844 - **att två miljoner kronor avsätts i budgeten för stärkt patientsäkerhetsarbetet**

845 **Vårdens mångbesökare**

846 De mest sjuka äldre är en patientgrupp som är extra viktig att värna om. Äldre som är
847 drabbade av flera olika sjukdomar spenderar ofta långa, ibland onödigt långa, vistelser på
848 sjukhusen. De är ofta återkommande patienter där återinläggningsgraden är hög.

849 För att öka kvaliteten på vården till äldre och multisjuka har alliansen föreslagit ett tätare
850 samarbete mellan sjukvården och länets kommuner, bland annat genom att låta läkare
851 ronda på äldreboenden. Detta kan vara särskilt lämpligt på orter där det främst är hyrläkare
852 som bemannar ortens vårdcentral.

853

854 Den mobila vården liksom ny digital teknik kan bli särskilt betydelsefull för personer med
855 kroniska åkommor och som ofta besöker vården. Med hjälp av digital teknik där patientens
856 symptom och kontrollerade värden kan registreras kan det sedan räcka med att träffa
857 läkaren via telefon.

858

859 Diabetes är ett område med särskilt stark digital utveckling. Flera projekt pågår i landet med
860 utveckling av virtuell vård för unga diabetiker. Alliansen anser att Region Västmanland ska
861 vara öppna för att pröva lösningar utvecklade inom andra regioner. Diabetesvården för unga
862 vuxna är ett sådant område vi särskilt vill lyfta fram.

863

864 Sjukhusen i Västmanland har fått nationella utmärkelser flera år i rad för sina snabba och
865 effektiva insatser till personer som drabbas av en stroke. Stroke är dock en sjukdom som
866 påverkar den drabbades fortsatta liv och därför är den efterföljande rehabiliteringen viktig.

867

868 När det gäller den efterföljande rehabiliteringen inom området neurologi behöver Region
869 Västmanland förbättra sig avsevärt. Det handlar om planering, om typ av insatser och hur
870 och var rehabiliteringen utförs. Därför föreslår vi att ett gemensamt vårdprogram för
871 området neurologi och Parkinson tas fram för primärvård och specialistvård. Vi avsätter
872 också resurser för att tillgång till rehabilitering ska öka.

873

874 **Förslag till beslut:**

- 875 - **att anslå medel för ett gemensamt vårdprogram mellan specialistvård och**
876 **primärvård samt ökade möjligheter till rehabilitering inom Parkinson och**
877 **neurologi.**
878 - **att inrätta en digital vårdcentral för unga vuxna diabetiker.**

879

880 **Vård på rätt nivå och närmare hemmet**

881 För att erbjuda alla länsinvånare en jämlik vård förutsetts det att Region Västmanland
882 bedriver vård i hela länet, i egen regi eller i privat regi genom entreprenad.

883

884 Vård i hela länet handlar i första hand om en väl utbyggd primärvård som svarar mot
885 patienters och befolkningens behov. Men det handlar också om närhet till specialistvård som
886 kan ges på sjukhus eller i vissa fall i hemmet.

887

888 Länsdelssjukhusen är en viktig resurs som alliansen vill utveckla. Att se till länsdelssjukhusens
889 kompetensområden och utveckla dessa ger inte bara närhet till vård, det gör också
890 sjukhusen mer attraktiva som arbetsplatser och möjligheten att rekrytera och behålla
891 personal förenklas.

892

893 Med den mobila vården kommer vården ända hem till patienten. Den mobila vården ska
894 utvecklas ihop med andra delar av vården för att optimera resurserna. Vi är positiva till det
895 arbete som redan pågår mellan den mobila familjeläkaren och psykiatrin. Vi vill därför se en
896 utveckling av den mobila hemvården gemensamt med AH-team och mobil familjeläkare. Det
897 finns ett flertal förebilder i landet idag bland annat den lasaretsanslutna hemsjukvården i
898 Enköping och Skaraborgsmodellen som handlar om mobil närvård i samverkan med
899 kommunen. I ett första steg borde dock den mobila familjeläkaren kunna skriva in patienter
900 till vårdavdelning utan att passera akuten.

901 Vi anslår därför sju miljoner kronor för att utveckla den mobila hemsjukvården med AH-
902 team och mobil familjeläkare. Den särskilda satsningen omfattar även palliativ vård i
903 hemmet av barn.

904

905 Även den akuta vården kan komma närmare än idag med hjälp av den kunskap som finns
906 hos invånare som kanske råkar befinna sig vid den plats där det inträffar ett hjärtstopp. SMS-
907 livräddare är ett system för att larma frivilliga med kunskap i hjärt- och lungräddning till
908 platsen för ett misstänkt hjärtstopp. Systemet räddar sedan flera år liv i andra län.

909

910 **Förslag till beslut:**

- 911 - att den mobila familjeläkaren ges möjlighet att skriva in direkt till vårdavdelning
- 912 - att införa SMS livräddare
- 913 - att utreda hur den mobila familjeläkaren ytterligare kan bistå psykiatrins patienter
- 914 - att utveckla den mobila hemsjukvården med AH-team och mobil familjeläkare som
- 915 också omfattar palliativ vård i hemmet av barn, till detta anslås sju miljoner kronor

916 **Våra bolag och gemensamma verksamheter**

917 Folktandvården Västmanland AB (FTV) är ett av regionen helägt bolag som bedriver
918 allmäntandvård och sjukhustandvård i länets samtliga kommuner. Det förebyggande arbetet
919 med en god munhälsa är och blir en allt viktigare del i FTV:s arbete. Det syns i det arbete
920 som riktas mot förskoleklass, skola och äldreomsorg, något som skapar goda förutsättningar
921 för fler att se värdet av en god munhälsa. Bemanning av i synnerhet tandhygienister är ett av
922 bolagets största problem. Alliansen anser därför att Region Västmanland ska vara särskilt
923 aktiva och pådrivande i att en utbildning för tandhygienister ska starta i Västmanland.

924

925 Sveatrafiken är ett samägt bussbolag för kollektivtrafik i Örebro och Västmanlands län. Kost
926 och ambulansverksamheten finns i samarbeten med andra län inom Mälardalen. Alliansen är
927 positiv till samarbeten över länsgränser, och ser det som en nödvändighet för att få så
928 mycket verksamhet som möjligt för skattebetalarnas pengar. Samägande och gemensamma
929 verksamheter ställer dock särskilda krav på ledning och styrning.

930

931 Kostverksamheten har i uppdrag att tillaga och leverera patientmat. Måltiden är en viktig del
932 av en sjukhusvistelse. Den ger energi och näring och bör vara den del av sjukperioden vid
933 sjukhuset som känns mest hemmavan. Då är det viktigt att det också märks beträffande
934 matens kvalitet, presentation och servering.

935

936 Kostverksamheten har haft några goda år av uppmärksamhet och vunna priser. Det är ett
937 gott betyg på verksamheten som gjort att vårt koncept ses som ett föredöme för flera andra
938 landsting och regioner. Dock finns ett alldeles för stort ekonomiskt underskott samt oroande
939 höga sjukskrivningstal. Därtill behöver dialogen med sjukvården utvecklas.

940

941 Kost och livsmedel är även verksamheter som kan bidra till regionens minskade
942 klimatpåverkan. Det kan handla om effektivare transporter, minskade transporter och att
943 transporter ska ske med fordon som drivs på förnyelsebara bränslen. Till en mycket stor del
944 handlar det också om vilka livsmedel som köps in. Det har och finns fortfarande en tydlig
945 styrning mot fler ekologiska livsmedel vid inköp. Alliansen vill se fler parametrar att ta
946 hänsyn till än enbart KRAV- eller ekologisk märkning. Genom att öka andelen svenska
947 råvaror kan vi minska vår klimatpåverkan avsevärt, då svenskt jordbruk har betydligt mindre

948 klimatpåverkan internationellt sätt. Fler svenska råvaror innebär i stor grad också minskade
949 transporter.

950
951 **Förslag till beslut:**

- 952 - att Region Västmanland aktivt verkar för att en tandhygienistutbildning startar i
953 Västmanland.
- 954 - Kostverksamheten har att redovisa ett resultat i balans under 2019.
- 955 - att högre krav ställs på kostverksamhetens beslutsunderlag inklusive dialog med
956 sjukvården

957
958 **Målområde: "En stark och uthållig ekonomi"**

959
960 I utmaningsdokumentet för planperioden 2019 - 2021 redovisas beträffande
961 ekonomiavsnittet att utmaningarna under planperioden är att upprätthålla en
962 nettokostnadsutveckling som inte får överstiga tre procent, fortsatt god avkastning på
963 placerade pensionsmedel, ett resultat på minst två procent samt fortsatt förbättrad
964 finansiell ställning (soliditet) parallellt med stora investeringar.

965
966 Enligt vår mening är det viktigt att poängtera sambandet mellan ett långsiktigt hållbart
967 ekonomiskt utfall och vårdens resultat i form av patientnöjdhet, vårdkvalitet och ett gott
968 bemanningsläge med en personal som trivs och uppskattar sin arbetsgivare. "Utan det ena
969 är det svårt att nå det andra".

970
971 Region Västmanland får allt fler innevånare. Samtidigt som befolkningens medellivslängd
972 stiger. Antalet äldre över 85 år ökar liksom behoven av äldre- och geriatrisk vård som
973 utvecklingen medför. De närmaste åren är barnkullarna stora. Hälsoläget i länet är i
974 jämförelse med riket i övrigt, sämre. Regionen har svårt att bemanna viktiga delar av
975 vårdkedjan vilket innebär att stora resurser (200 mkr) läggs på hyrpersonal. Barn och unga
976 mår allt sämre samtidigt som BUP inte klarar av att ge vård i tid. Tillgängligheten och
977 tillgången på vård har stora brister inom somatisk vård. Regionens vårdande verksamheter
978 når inte upp till vårdgarantins mål.

Västmanlands sjukhus fortsätter att redovisa underskott trots extra pengar. Samtidigt som PPHV redovisar en påtaglig resultatförbättring ekonomiskt. Gemensamt för de båda verksamheterna är att beroendet av hyrpersonal är stort. Det är samtidigt en försvårande omständighet att verksamheternas sjuktal tyvärr under 2017 var i topp i Sverige. Särskilda insatser behöver därför sättas in. Stora ekonomiska, kvalitativa, sociala, mänskliga och verksamhetsmässiga värden skulle då kunna säkras. Den totala kostnaden för korttidssjukfrånvaron 2017 är som lägst 104 miljoner kronor. Vid en minskning av korttidsfrånvaron om 1 procentenhet antas kostnaden minska med 32 procent, dvs kostnaderna skulle minska med åtminstone ca 33 miljoner kronor. En minskning av sjukfrånvaron med 0,2 procentenheter skulle möjliggöra för en minskad kostnad om lägst 6,7 miljoner kronor.

Nya behandlingsmetoder, mediciner och en mer avancerad teknisk utveckling inom vården innebär att mer kan göras för flers jämfört med tidigare år.

Det står samtidigt klart att Region Västmanland måste avsätta miljarder i att renovera, funktionsanpassa och bygga nya lokaler.

Målet - God ekonomisk hushållning

Det finns dock mycket som verksamheterna och regionen kan vara stolta över. Inom många områden når de medicinska professionerna sverigeledande resultat, till exempel inom tjocktarmskirurgi, hjärtsjukvård och bröstcancer. Hälsoläget bland invånarna förbättras.

Skatteintäkterna fortsätter att utvecklas positivt. Det ekonomiska resultatet 2017 når upp till allianspartiernas krav om ett resultat motsvarande vad som gäller för "God Ekonomisk Hushållning" nämligen ett resultat motsvarande två procent av summan av intäkterna från skatter och statsbidrag.

Från Allians för Västmanland sida, bestående av Moderaterna, Liberalerna, Centerpartiet och Kristdemokraterna, konstaterar vi att om Region Västmanland ska klara framtidens utmaningar så går det inte att leda och driva verksamheterna på samma sätt som man alltid har gjort.

1011 Det är viktigt att all planering sker med ett mer långsiktigt perspektiv. Idag är planeringstiden
1012 i huvudsak treårig.

1013

1014 Skatteintäkterna ökar, även om ökningstakten minskar. Avgörande för utvecklingen är hur
1015 sysselsättningen och konjunktur utvecklar sig. Vi ser ingen anledning att varken sänka eller
1016 höja landstingsskatten utan anser att nuvarande skattesats på 10:88 fastställs.

1017

1018 **Utveckla avgiftssystemet**

1019 Från Alliansens sida vill vi framhålla betydelsen av att avgiftsnivåerna inom regionen
1020 upprätthålls. Tidigare experiment om avgiftsfrihet av olika slag har visat sig inte ge de
1021 positiva effekter som utlovades. Det finns därför anledning att se över hela avgiftssystemet.
1022 Alliansen anser att utvecklingen mot ett mer enhetligt taxesystem är bra men att det bör
1023 vara skillnad om besöket sker på ordinarie och planerad tid eller jourtid. Vi anser det rimligt
1024 att de patienter som färdigbehandlas av ambulanspersonal betalar en avgift motsvarande
1025 besök i primärvården. Alliansen vill återinföra den extra jourtidsavgiften, 100 kronor vid
1026 akutbesök. Dessutom föreslår vi införandet av en avgift för sena avbokningar.

1027

1028 Förutom skatteintäkter är statsbidragen en stor del av regionens intäkter. Vi kan konstatera
1029 att oavsett regering så kommer statsbidragen i allt större utsträckning vara en betydande del
1030 av hur regionen finansierar sina verksamheter och satsningar. Vi har dock invändningar mot
1031 de allt mer styrande anvisningar som lämnas av staten hur dessa medel ska användas.

1032

1033 **Andra driftformer - uppdragstagare**

1034 Allianspartierna anser att valet av driftform har betydelse för möjligheterna att nå goda
1035 resultat. Regionens erfarenheter av att placera verksamheter i bolagsform är goda.
1036 Svealandstrafiken och Folktandvården Västmanland AB är två framgångsrika exempel.
1037 Alliansen föreslår att driften av Region Västmanlands egendrivna primärvård samlas i ett
1038 aktiebolag. I avvaktan på det så anslås medel enligt norrbottensmodellen för att kompensera
1039 den privat drivna primärvården för de ojämlikheter vad gäller regionens underskottsbidrag
1040 till den regiondrivna primärvården.

1041

1042 Allianspartierna lade 2010 ut Bergslagsjukhuset på entreprenad. Mitt Hjärta har svarat för
1043 driften av sjukhuset. Regionens egna utvärderingar visar att Mitt Hjärta har svarat upp och i
1044 huvudsak levererat i enlighet med de kravspecifikationer som togs fram. Bergslagsjukhuset
1045 har genom den rödgröna majoritetens försorg åter inkorporerats i regionens
1046 driftorganisation. Det beslutet är nu effektuerat varför vi väljer att kommande mandatperiod
1047 inte aktualisera frågan om att lägga ut Västmanlands sjukhus Fagersta på entreprenad.
1048 Alliansen vill dock ha redovisat hur verksamheten utvecklar sig såväl professionellt som
1049 ekonomiskt vid Västmanlands sjukhus Fagersta som en förutsättning för att regionen ska
1050 klara av driften i egen regi.

1051

1052 Vi anser att det nu är dags att pröva andra drift- och ledningsformer inom Västmanlands
1053 sjukhus. Av den anledningen kommer vi att lägga förslag om försöksprojekt med olika
1054 driftformer av några utvalda verksamheter i Västmanlands sjukhus. Det kan vara
1055 entreprenad, intraprenad eller i form av non-profitverksamhet.

1056

1057 Vad gäller Västmanlands sjukhus förutsättningar att hålla sig inom den givna ekonomiska
1058 ram som de är tilldelade så lämnar utveckling och resultat en hel del övrigt att önska. De
1059 förslag och åtgärder som vi redovisar har som uppgift att stödja och underlätta för
1060 verksamhetsledningen att nå målet – en verksamhet som når budgeterade mål.

1061

1062 **Samarbete med andra landsting och regioner**

1063 Krav på att landsting och regioner aktivt måste bedriva ett omfattande
1064 nivåstruktureringsarbete ökar. Samtidigt ökar patienternas möjligheter att själva göra sina
1065 prioriteringar var de ska få sin vård i takt med växande kunskaper om vårdval och möjliga
1066 vårdgivare. Regionen har sedan tidigare nivåstrukturerat till exempel genom nedläggningen
1067 av BB-verksamheten i Köping och att centralisera akutverksamheten till Västerås med
1068 undantag av medicinakuten i Köping. Från Alliansens sida har vi efterlyst inom vilka hälso-
1069 och sjukvårdsområden som regionen ska specialisera sig inom. Samtidigt förutsätter vi att en
1070 tillräcklig bredd finns för att upprätthålla nivån på traumasjukhuset i Västerås. Visserligen
1071 ifrågasätts nivåstrukturering allt mer. Åtminstone när det gäller nivåstrukturering mellan
1072 landsting och regioner. Det är vår uppfattning att Region Västmanland måste tydligt ta
1073 ställning och vara beredd att hävda Västmanlands intressen i de diskussioner som pågår. Vi

1074 anser att vården i Västmanland inom flera områden ska vara förstahandsalternativet för
1075 andra regioner och landsting samtidigt som de i inom andra områden ska vara vårt
1076 förstahandsalternativ. Det är samtidigt på sin plats att regionen tydligare hävdar våra
1077 verksamheters intressen i de uppgörelser som görs med anledning av nivåstrukturering.

1078
1079 Samarbete med andra landsting och regioner behöver förstärkas. Vi ser
1080 nivåstruktureringssamtalerna som ett led i detta arbete. Redan idag samarbetar Region
1081 Västmanland med andra landsting vad gäller tvätt, matproduktion, ambulansdirigering och
1082 finansiellt samarbete. Vi anser att stora synergieffekter kan göras genom att fördjupa
1083 samarbetet inom befintliga områden samtidigt som nya samarbetsformer och områden
1084 arbetas fram.

1085

1086 **Administration och central ledning**

1087 Under flera år har de administrativa kostnaderna, regelverken och antalet anställda ökat. Till
1088 viss del förklaras utvecklingen av att Region Västmanland 2017 tog över uppgifter från
1089 Länsstyrelsen. Vi anser ändå att utvecklingen måste vändas. Ett första steg är att ramen för
1090 Regionkontoret minskas med 10 miljoner kronor. Vi avser att under året redovisa ytterligare
1091 förslag på hur administration kan effektiviseras och därmed kan de administrativa
1092 uppgifterna för verksamheterna minska.

1093

1094 **Köpt och såld vård**

1095 Region Västmanland köper vård för nästan en halv miljard kronor. Det är i huvudsak
1096 högspecialiserad vård på riks- och regionvårdsnivå. Alliansen har tidigare lyft frågan att
1097 Västmanlands sjukhus ska utveckla möjligheterna att sälja vård till omkringliggande län och
1098 landsting. Av den anledningen tillförde vi ett resultatkrav på Västmanlands sjukhus i budget
1099 2018 för såld vård. Ett arbete pågår nu inom sjukhuset för att öka intäkterna av såld vård
1100 varför vi i budget 2019 åter redovisar resultatkravet om 40 miljoner kronor med noteringen
1101 att åtgärderna att öka intäkterna inte få drabba västmanlänningarna i form av
1102 undanträngningseffekter. Beträffande anslaget om köpt vård så är det vår uppfattning att
1103 kostnadskontrollen av utförda åtgärder behöver förbättras.

1104

1105 I syfte att öka kostnadseffektiviteten anser vi att regionen mer ska använda sig av Lagen om
1106 valfrihet, LOV. Kataraktoperationer är ett exempel där LOV kan användas.

1107

1108 Vi efterlyser även en genomlysning och redovisning gällande hur effektiv hälso- och
1109 sjukvården i regionen är. Detta eftersom undersökningar visar att produktiviteten vid
1110 svenska sjukhus är lägre jämfört med övriga nordiska grannländer.

1111

1112 **Investeringar**

1113 Region Västmanland ska under en period av 14 år investera 14,6 miljarder kronor i
1114 byggnader och utrustning. Den absolut största investeringen är ett nytt akutsjukhus i
1115 Västerås för totalt 6,8 miljarder kronor och som beräknas vara klart 2024. Redan under 2019
1116 påbörjas byggnationen av ett nytt sjukhus i Sala till en kostnad av 500 miljoner kronor.
1117 Omkring 2030 är det sedan dags att investera 1 miljard i en ny sjukhusbyggnad i Köping.
1118 Därutöver ska många övriga lokaler fräschas upp, bland annat flera vårdcentraler och
1119 servicelokaler. Alliansen delar bedömningen att investeringarna är angelägna och
1120 nödvändiga eftersom regionens fastighetsbestånd byggdes för cirka 50 år sedan. Nya krav på
1121 teknik, lokaler, arbetsmiljö och funktionsanpassningar till nya och strängare regelverk gör att
1122 investeringarna är nödvändiga. På sina ställen har även underhållet varit eftersatt.

1123

1124 Förutsättningarna för att regionen ska klara investeringarna är att det ekonomiska resultatet
1125 per år når upp till två procent av summan av statsbidrag och skatter. En resultatnivå i
1126 överensstämmelse med God Ekonomisk Hushållning. Lika viktigt är att kostnadsutvecklingen
1127 stannar under tre procent.

1128

1129 Investeringarna beräknas leda till ökade driftkostnader på mellan 400 - 600 miljoner
1130 kronor per år. I samband med inriktningsbeslutet att starta planeringen av byggnationerna
1131 har Alliansen ställt som krav att delar av projektet (nytt akutsjukhus i Västerås) förskjuts i
1132 tiden. Det finns även anledning att mer djuplodande analysera vilken typ av verksamhet som
1133 ska bedrivas i de nya lokalerna och hur investeringarna i de olika projekten påverkar
1134 varandra. Vi anser även att kostnadskontrollen måste vara rigorös.

1135

1136 Det är samtidigt viktigt att alla parter har klart för sig att investeringen i akutsjukhuset i
1137 Västerås på 5,8 miljarder i byggnader och en miljard i utrustning är beräknad efter 2016 års
1138 kostnadsnivå. Det innebär kostnaderna om byggnationen startar 2020 då har stigit relativt
1139 den ursprungliga kalkylen med 300 - 400 miljoner kronor per år givet fem procents
1140 kostnadsökning/år i byggsektorn.

1141
1142 Vi anser de ekonomiska förutsättningarna för regionen givet målet om resultat och
1143 kostnadsutvecklingsmål är tveksamma. För 2019 - 2021 anser vi att resultatmål i
1144 överensstämmelse med God Ekonomisk Hushållning ska gälla men redovisar i budget och
1145 plan för respektive år ett bättre resultat än så eftersom vi trots allt anser att resultatmålen
1146 för de därpå kommande åren måste sättas högre.

1147

1148

1149 **Förslag till beslut:**

- 1150 - **att landstinget ska leva upp till kravet om god ekonomisk hushållning under budget**
- 1151 **och planperioden**
- 1152 - **att det ekonomiska resultatet för 2019 fastställs till 214,8 mkr, 2020 till**
- 1153 **198,9 mkr och 2021 till 221,5 mkr**
- 1154 - **att införa patientavgift för personer som färdigbehandlats av ambulanspersonal**
- 1155 - **att jourtidsavgiften 100 kronor vid akutbesök tillämpas.**
- 1156 - **att införa en avgift för sena avbokningar inom vården**
- 1157 - **att intäkterna av såld vård ska uppgå till 40 mkr**
- 1158 - **att se över och omprioritera investeringsbudgeten**
- 1159 - **att försöksverksamhet med alternativa driftformer inleds vid Västmanlands sjukhus**
- 1160 - **sju miljoner kronor anslås i budgeten för kompensation till privata vårdgivare,**
- 1161 **enligt Norrbottensmodellen**
- 1162 - **att 10,5 miljoner kronor anslås till Lokalförsörjningsarbete VSV (verksamhetsdelen**

1163

1164 **Ramar**

Västmanlands sjukhus, ram	3 975,4	4 134,8	4 287,3	4 430,8	4 588,1
Extra ersättning Västmanlands sjukhus	50,0				
Primärvård, psykiatri och habiliteringsverksamhet	793,7	808,2	850,0	878,7	908,4
Verksamhets och ledningsstöd	40,3	41,1	41,5	42,1	42,6
Regionstyrelsen som strategisk styrelse					
Regionkontoret	2 337,4	2 420,7	2 446,4	2 534,7	2 625,0
varav Vårdval	1 419,0	1 456,4	1 529,2	1 591,7	1 655,8
Kollektivtrafiknämnd	270,7	295,0	303,3	313,6	324,2
Kultur och folkbildningsnämnd			83,6	86,1	88,7
Politisk verksamhet och patientnämndens kansli					
Patientnämnden inkl kansli	4,9	5,1	5,8	6,0	6,2
Förtroendevalda och bidrag till politiska partier	35,0	36,1	37,1	38,4	39,7
Revisionen	4,7	4,9	5,2	5,4	5,5
Summa fördelat till verksamheter	7 512,1	7 745,9	8 060,2	8 335,7	8 628,5
Anslaget till regionstyrelsens förfogande	196,7 	0,0	282,8	220,4	78,9
SUMMA VERKSAMHET	7 708,8	7 745,9	8 343,0	8 556,1	8 707,4
Gemensamma kostnader och intäkter	173,2	-0,4	19,6	80,5 	142,6
SUMMA DRIFTBUDGET (nettokostnader)	7 882,0	7 745,5	8 362,6	8 636,6	8 850,0

1165

Resultat					
	Bokslut	Kalkyl	Kalkyl	Kalkyl	Kalkyl
	2017	2018	2019	2020	2021
<i>Belopp i miljoner kronor</i>					
Verksamhetens intäkter	1 450,0	1 616,9	1 676,9	1 696,9	1 716,9
Verksamhetens kostnader	- 9 055,4	- 9 380,0	- 9 734,5	- 10 013,5	- 10 231,9
Avskrivningar	- 276,6	- 285,0	- 305,0	- 320,0	- 335,0
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER	-7 882,0	-8 048,1	-8 362,6	-8 636,6	-8 850,0
Skatteintäkter	6 108,9	6 362,5	6 506,6	6 709,4	6 948,4
Generella statsbidrag och utjämning	1 825,8	1 863,7	2 085,5	2 158,1	2 196,8
Finansiella intäkter	146,8	101,2	103,5	103,5	103,5
Finansiella kostnader	- 89,5	- 113,3	- 118,2	- 135,5	- 177,2
Resultat	110,0	166,0	214,8	198,9	221,5

Specifikation av anslaget till regionstyrelsens förfogande					
<i>Belopp i miljoner kronor</i>	Budget 2017	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020	Plan 2021
Utdelning forskningsfonden	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Omställning och kompetensutveckling	10,0	18,3	10,0	10,0	10,0
Personalpolitiska medel inkl strategi för löner och förmåner	22,7	26,9	28,9	30,2	30,2
Utökning ett hälsocenter		4,0			
Utveckling av den sjukhusanslutna hemsjukvården	6,6	6,6			
Ökade hyreskostnader	5,0	5,0	10,0	10,0	10,0
Utökning kollektivtrafiken	15,0	9,0	17,0	17,0	17,0
Kvinnosjukvård specialist och primärvården, förutsatt statsbidrag	13,3	22,4	8,3	8,3	8,3
Psykisk hälsa, förutsatt statsbidrag		27,1	27,1		
Kortare väntetider i cancervården, förutsatt statsbidrag	10,9	10,9			
Kostnader gömda och papperslösa - motsvarar statsbidrag	8,1	6,4			
Utveckla VNS och VNA	2,1	2,1	2,1		
Tillnyktringsenhet	6,0	2,0			
Satsningar på läkarförsörjningen	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Post. Doc. Tjänster		8,5	8,7	8,9	8,9
Habilitering		3,0			
Digital utveckling - omprövas årligen		5,0			
Miljö, klimat, transport - omprövas årligen		2,0	2,0	2,0	
Folkhälsa (Psykisk hälsa, barn och unga) - omprövas årligen		3,0	3,0	3,0	
Goda förutsättningar för vårdens medarbetare		21,5	21,5	21,5	21,5
Patientmiljarden		15,7	5,7	5,7	5,7
Förbättrad tillgänglighet barnhälsovården		3,2	3,2	3,2	
Övriga statsbidrag*		2,5			
Palliativ vård, AH team o mobil läkare			7,0	7,0	7,0
Vårdgarantikontor och patientlots			5,0	5,0	5,0
Natt och helgtjänster			8,0	8,0	8,0
Kapa vårdköer			15,0	15,0	15,0
Digitalisering, utveckling, utbildning och fortbildning			7,0	5,0	5,0
Kompensation privata vårdcentraler			7,0	7,0	7,0
Säkerställa arbetet med suicidprevention			1,5	1,5	1,5
Överenskommelse med civilsamhället RÖK			0,5	0,5	0,5
Utökad satsning på AT			3,0	3,0	3,0
Stärkt patientsäkerhetsarbete			2,0	2,0	2,0
Rehabilitering stroke m.m.			0,5	0,5	0,5
Tillgänglighetsprojekt vårdcentralerna			5,0	5,0	5,0
Lokalförsörjningsarbete VSV (verksamhetsdelen)			10,5	10,5	10,5
Summa reserverat	101,1	206,5	220,9	191,2	183,0
Krav på effektivisering					-135,8
Egentligt oförutsett/budgeteringsmarginal	67,1	97,5	61,9	29,2	31,7
Summa till regionstyrelsens förfogande	168,2	304,0	282,8	220,4	78,9

Regionplanen är regionens främsta styrdokument och uttrycker den politiska viljan och inriktningen för den verksamhet regionen ansvarar för och finansierar. Den ligger till grund för styrningen av all verksamhet regionkommunen finansierar.

Regionens målsättning enligt riktlinjen för God ekonomisk hushållning är att det ekonomiska resultatet över en konjunkturcykel ska vara bättre än motsvara två procent av skatter och statsbidrag. Denna plan innebär en tydlig ambition i den riktningen.

Regionstyrelsens förslag till fullmäktiges beslut

1. Resultatmål för samtliga målområden fastställs.

2. Regionstyrelsen får följande uppdrag inom respektive målområde:

a. Säkerställa att berörda förvaltningar genomför åtgärder som bidrar till måluppfyllelse samt fullmäktiges prioriterade utvecklingsområden.

b. Regionstyrelsen ska till regionfullmäktige redovisa måluppfyllelse för resultatmålen och en samlad bedömning av hur processmålen nåtts.

3. Nämnderna för Kollektivtrafik, Hjälpmedel och Kost får följande uppdrag inom respektive målområde:

a. Säkerställa att respektive nämnds förvaltning genomför åtgärder som bidrar till måluppfyllelse samt fullmäktiges prioriterade utvecklingsområden.

b. Nämnderna ska till regionfullmäktige redovisa hur nämnden bidragit till måluppfyllelse för resultatmålen och ge en samlad bedömning av hur processmålen nåtts.

4. Utdebitering för år 2019 fastställs till 10,88 kronor per skattekrona.

5. Utdelningen från forskningsfonden för 2019 fastställs till 1 miljon kronor.

6. Ram 5,2 miljoner kronor till revisorerna 2019 fastställs.

7. Ram om 5,8 miljoner kronor till patientnämnden inklusive kansli 2019 fastställs.

8. Ramen för 2019 års investeringar fastställs till 530 miljoner kronor.

9. Planeringsunderlag för investeringar fastställs för 2020 till 550 miljoner kronor och för 2021 till 430 miljoner kronor.

10. Styrelsen får i uppdrag att se över investeringsramarna och investeringsbehoven inför planperioden 2020 - 2022.

11. Styrelsen får i uppdrag att se över driftsramarna inför planperioden 2020 - 2022.

12. Styrelsen får i uppdrag att i enlighet med investeringspolicyn fastställa investeringsplanen för 2019.

13. Styrelsen har under planperioden rätt att nyupplåna, det vill säga öka regionens skulder under planperioden, med totalt 200 miljoner kronor till 600 miljoner kronor.

14. Styrelsen har under planperioden rätt att omsätta lån, det vill säga låna upp belopp motsvarande belopp på de lån som förfaller till betalning under planperioden.

15. Bankkontokrediterna får uppgå till maximalt 500 miljoner kronor.

16. Resultat-, kassaflödes- och balansbudget för 2019 samt planer för 2020 och 2021 fastställs, enligt Allians för Västmanlands förslag

17. 2019 års ramar samt planer för 2020 och 2021 för förvaltningarna fastställs och styrelsen/nämnderna får i uppdrag att tydliggöra kopplingen mellan uppdrag och ekonomisk ersättning, enligt Allians för Västmanlands förslag

18. 2019 års ramar samt planer för 2020 och 2021 för övrig verksamhet fastställs, enligt Allians för Västmanlands förslag

- 1215 19. Budget för gemensamma kostnader och intäkter för 2019 samt planer för 2020 och 2021
1216 fastställs, enligt Allians för Västmanlands förslag
1217 20. Styrelsen får i uppdrag att vid behov omfördela medel mellan de olika ramarna.
1218 21. Styrelsen får i uppdrag att fördela reserverade medel för satsningar till respektive
1219 verksamhet.
1220 22. Styrelsen får i uppdrag att fatta beslut om de medel som inte reserverats i anslaget till
1221 styrelsens förfogande.
1222 23. Styrelsen får i uppdrag att ytterligare intensifiera arbetet med att identifiera
1223 kostnadsdämpande åtgärder för att uppnå balans vid ingången av 2020.
1224 24. Regionplanen i sin helhet fastställs, enligt Allians för Västmanlands förslag
1225
1226 **Regionstyrelsens förslag till fullmäktiges beslut**
1227 25. Fullmäktiges mål- och indikatoröversikt fastställs, enligt Allians för Västmanlands förslag
1228